

**МОНІТОРИНГ КОРДОНУ УВКБ ООН
НА МІЖНАРОДНИХ ПУНКТАХ ПЕРЕТИНУ КОРДОНУ
(Кордони між Україною, Молдовою та Європейським
Союзом)
ВЕРЕСЕНЬ 2024**

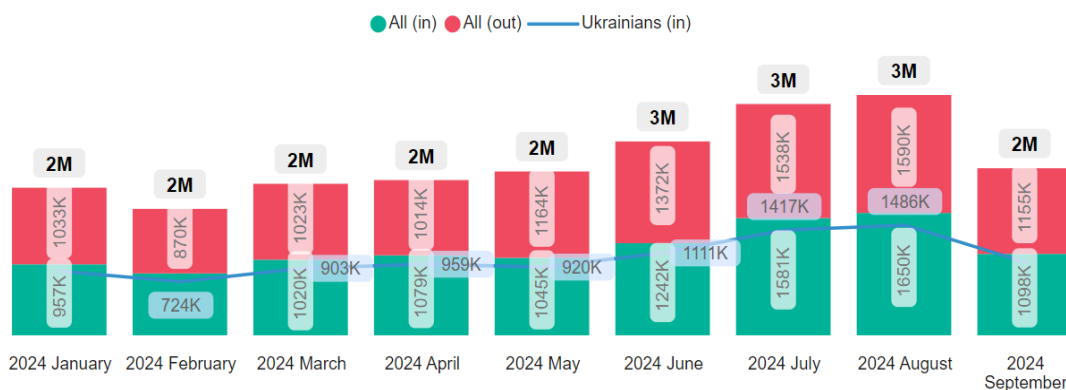
Пішоходи під час перетину кордону Польщею через ПП «Шегіні», вересень 2024 р. © ГО «Право на захист».

З середини березня 2022 року УВКБ ООН та його місцеві НУО-партнери «Право на захист» (ПнЗ), «НЕЕКА» (НІКА) та «Десяте квітня» (ДК) провели моніторинг кордону на 30 пунктах пропуску між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Групи моніторингу кордону надають інформацію, правову допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається в Україну.

1. Огляд Транскордонних переміщень (в'їзд і виїзд)

На відміну від липня та серпня, у вересні 2024 року спостерігалось значне скорочення транскордонних переміщень: виїздів було більше, ніж в'їздів, де остаточна кількість виїздів склала 45 000 осіб. Ця тенденція значною мірою пов'язана із закінченням сезону канікул і початком навчального року.

Ukraine western border movement (in and out)

Фігура 1. Кількість людей, які перетинають міжнародні кордони з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Цифра не включає дані про перетин кордону з Молдовою. Джерело: Державна прикордонна служба України (ДПСУ)

2. Основні результати моніторингу

- **Перший виїзд:** У вересні 2024 року менше чверті (23%) опитаних повідомили, що покинули Україну вперше з початку повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року, що становить незначне зростання на 2% порівняно з серпнем. У 2024 році пік виїздів, які відбулися вперше, припав на травень – 35%.
- **Передбачувана тривалість перебування за кордоном:** У вересні 2024 року більше половини (57%) виїхали на невизначений термін, тоді як у серпні понад 71% повідомили, що виїжджають на невизначений термін. Ті, хто повідомили, що залишаються за кордоном на постійне проживання, скоротилися до 6% і відповідає кількості таких повідомлень в першому кварталі цього року.
- **Наміри повернення:** Частка осіб, які мають намір повернутися, стабільно зменшувалася з січня: 59% респондентів повідомили про намір повернутися у вересні 2024 року. Це на 26% менше з січня цього року та на 6% менше порівняно із попереднім місяцем. Крім того, відсоток тих, хто не впевнений щодо повернення, зріс з 25% у серпні до 33% у вересні, і більш ніж удвічі перевищує частку тих, хто не був впевнений щодо повернення у січні.
- **Причини виїзду:** Хоча проблеми з безпекою та енергією залишаються двома найпоширенішими причинами від'їзду, проблеми, пов'язані з житлом, виявилися третьою найважливішою причиною, яка враховується для прийняття рішень про від'їзд до 24% у серпні та вересні. Натомість у січні цього року лише 4% тих, хто виїжджав, відзначили це занепокоєння.

3. Відкрита інформація Державної прикордонної служби України щодо транскордонного переміщення

- **Зменшення нелегальних перетинів кордону:** Речник Державної прикордонної служби України (ДПСУ) [повідомив](#) про зменшення кількості спроб незаконного перетину кордону чоловіками. У вересні на офіційному сайті ДПСУ з'явилася [декілька повідомлень](#) про неповнолітніх осіб, які допомагали чоловікам у незаконному перетині кордону. Ці спроби були перехоплені.
- **Підвищені ризики незаконного вивезення осіб:** 6 вересня 2024 року ДПСУ повідомила [про інцидент](#), під час якого прикордонники затримали чотирьох чоловіків при спробі незаконного перетину кордону. Як повідомляється, у випадку, якщо перетин кордону був вдалий, то після прибуття до країни призначення чоловіки були б змушені працювати за кордоном, щоб сплатити за надані послуги з вивозу.

ІНФОРМАЦІЯ З ПРИКОРДОННИХ ПУНКТІВ ВІД ПАРТНЕРІВ

- **Складнощі перетину кордону для чоловіків призовного віку:** Спостерігачі повідомляють про те, що чоловіки призовного віку постійно стикаються з проблемами перетину кордону, часто через різне розуміння та тлумачення вимог до документів.
- **Збільшення кількості виїздів матерів з дітьми з України:** Прикордонники спостерігали збільшення кількості виїздів матерів з дітьми, які залишають Україну на час навчального сезону, як вони повідомляють, часто через невизначеність війни.
- **Скорочення допомоги:** Спеціалісти з моніторингу виявили окремі випадки повернення, пов'язані зі скороченням програм допомоги (один випадок з Польщі та інший з Ірландії).

4. Прибуття з тимчасово окупованих територій через прикордонний пункт Доманове

Після закриття гуманітарного коридору «Колотилівка-Покровка» з 6 серпня 2024 року спостерігається збільшення прибуття через міжнародний пункт пропуску «Доманове» у Волинській області на кордоні з Білоруссю. До закриття гуманітарного коридору в Сумську область на Волинь переїжджало в середньому 5-7 людей на тиждень. Після закриття в середньому 135 осіб перетинають ПП Доманове на тиждень; 70% прибулих - жінки, серед них 50% - старше 60 років.

Цей ПП офіційно не працює, але дозволяє повернення громадян України з Білорусі, Російської Федерації та тимчасово окупованих територій України. Слід зазначити, що для в'їзду в Білорусь потрібен російський паспорт, а на ПП білоруська прикордонна служба дозволяє в'їзд в Україну лише за наявності дійсних документів, що посвідчують особу.

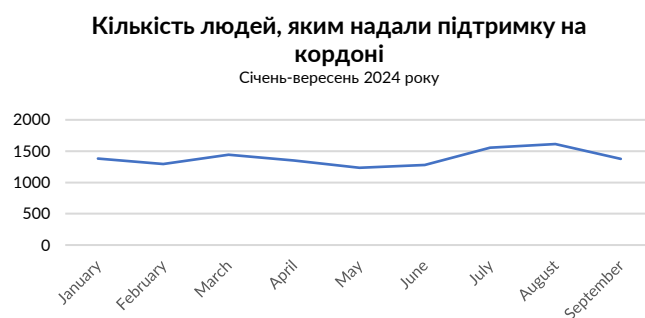
Для перетину кордону є пішохідна доріжка довжиною 1,5-1,8 км. Перетин кордону на територію України починається приблизно з 15 до 16 години. На самому ПП гуманітарні організації відсутні, а українські прикордонники допомагають людям з багажем. Пункт пропуску також обладнаний чотирма кріслами колісними та одним допоміжним засобом для пересування («ходунок») для допомоги особам з обмеженими можливостями пересування. Після прибуття на українську сторону відбувається процедура з перевірки безпековими та правоохоронними органами на кордоні. Для тих, хто чекає, є зона очікування, яка включає спеціально відведену кімнату для матерів та дітей. Ця зона очікування обладнана диванами та має систему опалення. Після попередньо зазначеної процедури прикордонники перевіряють документи, випускають осіб із зони ПП та дозволяють пройти до приміщень громадських організацій, які знаходяться поблизу.

Від імені районної адміністрації ГО «Плуритон» розповсюджує серед осіб, які повертаються, довідки про перетин кордону (за списком ДПСУ), а також за потреби надає стартові пакети мобільного оператора. ГО «Допомагаємо виїхати» пропонує транспортування до м. Ковеля Волинської області та допомогу в реєстрації на отримання грошової допомоги. Оскільки у Ковелі є залізничний вокзал, людям допомагають придбати квитки для подальших поїздок в інші міста України. The World Central Kitchen забезпечує прибулих гарячими стравами. Крім того, представник Уповноваженого з прав людини присутній на ПП у будні дні в робочий час.

5. Підтримка на пунктах пропуску в вересні 2024 року

У вересні 2024 року партнери УВКБ ООН, «Право на захист», «НІКА» та «Десяте квітня», здійснили **248 моніторингових візитів до ПП** Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії та Молдови. Під час цих візитів партнери УВКБ ООН надали різні форми підтримки **1.375 особам**, які перетнули кордон. Ця підтримка включала низку послуг, у тому числі 1 279 випадків консультування щодо питань захисту та 212 випадків питань щодо правової допомоги, і ще 56 особи отримали соціальний супровід.

Загалом із січня по вересень 2024 року партнери УВКБ ООН підтримали **12 500 осіб**, які перетнули кордон.

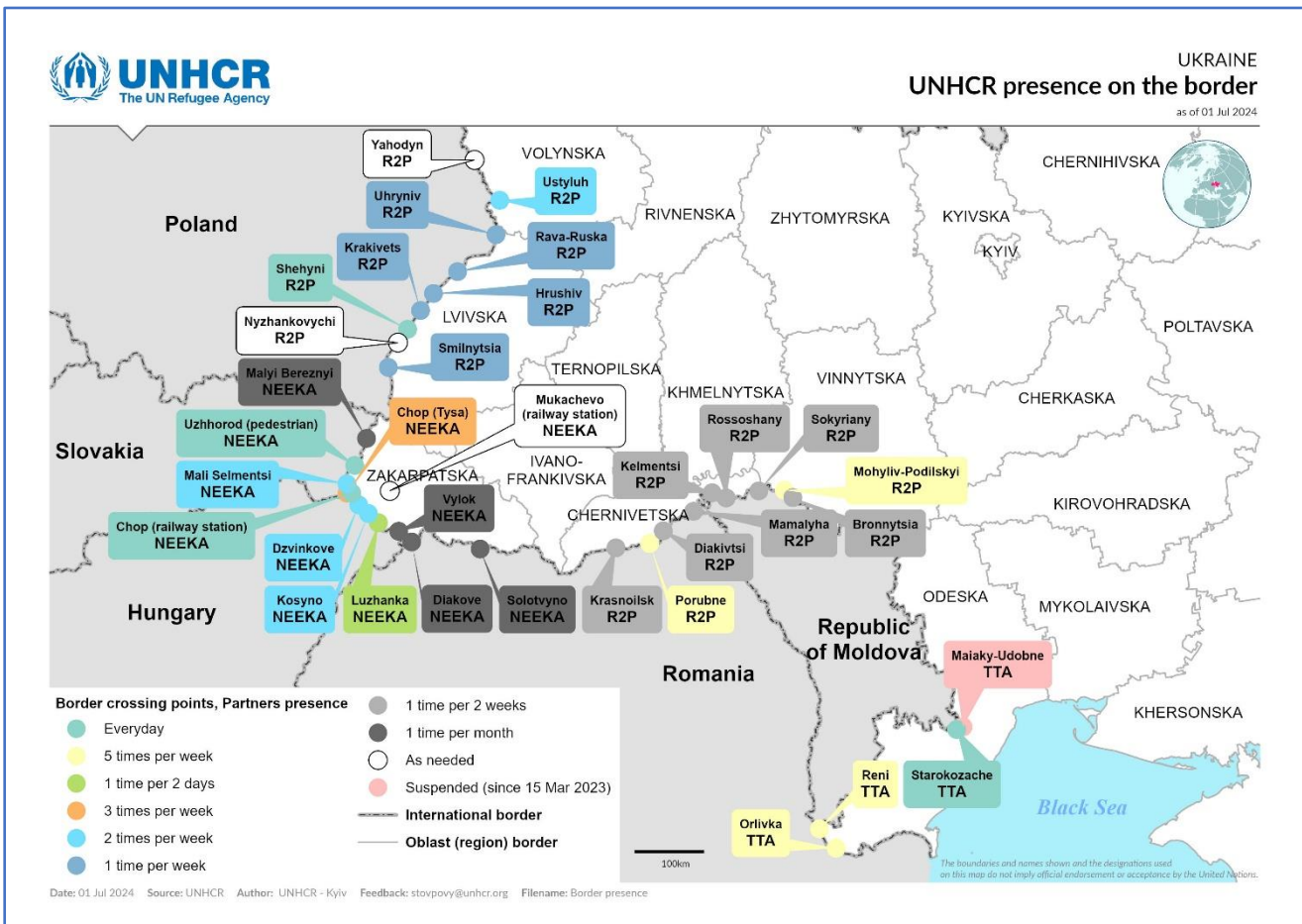
Примітка до методології

З січня по вересень 2024 року партнери УВКБ ООН опитали на кордоні загалом 26 215 осіб. У вересні 2024 року партнери УВКБ ООН опитали 2 177 осіб (з них 67% жінок 18-59 років, 15% чоловіків 18-59 років, 7% жінок 60+ років, 11% чоловіків 60+ років і 4% осіб з інвалідністю).

З середини березня 2022 року УВКБ ООН розгорнуло групи моніторингу кордону через місцевих партнерів-НУО для надання інформації та допомоги людям, які перетинають кордон із країнами ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія) та Молдова. Ці команди надають інформацію, правову допомогу, консультації щодо захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається до країни.

Групи прикордонного моніторингу проводять індивідуальні бесіди з особами, які виїжджають та в'їжджають з України. Метою цих співбесід є збір інформації про індивідуальні обставини, причини переїзду та їхні потреби у захисті. Методологія моніторингу кордону зосереджена на оцінці та реагуванні на захист і гуманітарні потреби людей, які перетинають кордон між Україною та країнами ЄС і Молдовою. Групи проводять інтерв'ю, збирають дані та надають необхідну підтримку з метою посилення заходів захисту та забезпечення благополуччя тих, хто перебуває в процесі переміщення.

Результати моніторингу ґрунтуються на індивідуальних інтерв'ю з людьми, які перетинають кордон, як на в'їзд, так і на виїзд з України, а також на інших спостереженнях прикордонників.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

- Перегляньте «Огляд моніторингу кордону» за червень 2024 року [ТУТ](#), липень 2024 [ТУТ](#), серпень 2024 [ТУТ](#).
- Завітайте на портал Операційних даних по Україні, щоб отримати більше інформації [ТУТ](#).
- Відвідайте веб-сайт УВКБ ООН в Україні [ТУТ](#).

КОНТАКТИ ТА ПОСИЛАННЯ:

- Електронна пошта: Олена Черепова, фахівець з питань захисту, cherepov@unhcr.org.
- Телефон: +38 044 288-9710
- Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
- Фейсбук: www.facebook.com/UNHCRKyiv
- Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine